

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce Y. T., zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem v Plzni, Františkánská 7, 301 00 Plzeň, proti žalovanému Ministerstvu vnitra, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 11. 2003, čj. OAM-5872/VL-07-08-2003, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 4. 2004, čj. 59 Az 160/2003-22

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne 26. 11. 2003 podanou včas u Krajského soudu v Ostravě žalobce napadl rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 11. 2003, čj. OAM-5872/VL-07-08-2003, kterým žalovaný zamítl jeho žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.

V žalobce s rozhodnutím žalovaného nesouhlasil; namítal, že na Ukrajině se před kriminálními osobami nemá kde dovolat spravedlnosti, neboť všechny státní orgány jsou s kriminálním světem spojeny. Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 27. 4. 2004, čj. 59 Az 160/2003-22, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobní námitky krajský soud za důvodné neuznal, neboť prokázaným důvodem odchodu žalobce ze země původu byly jeho obavy z nelegálního jednání soukromých osob (vymahačů peněz), nikoli tedy důvody ve smyslu § 12 zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku žalobce (dále též „stěžovatel“) brojil včas podanou kasační stížností. Namítl, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku, zda byly dány předpoklady pro rozhodnutí žalovaného podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Tvrdil, že byl pronásledován jako příslušník sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur; byl vydírán vymahači fiktivních dluhů, s nimiž spolupracovala i policie, a neměl tedy šanci zajistit svoji ochranu. Stěžovatel nesouhlasil ani s tím, jak se krajský soud vypořádal s překážkou vycestování; tvrdil, že v případě návratu na Ukrajinu bude vystaven perzekuci ze strany milice a dalších správních orgánů, protože žádal o azyl v České republice. Stěžovatel dále poukázal na to, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a nebylo tedy možné ve věci spravedlivě rozhodnout; v tom tkví důvod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Také řízení před krajským soudem trpělo procesní vadou [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]; krajský soud totiž řádně nepřezkoumal rozhodnutí žalovaného z hlediska procesních žalobních námitek, protože je označil za zcela obecné. Stěžovatel je přesvědčen, že rozhodnutí žalovaného nebylo učiněno na základě dostatečného dokazování a nebylo náležitě odůvodněno.

Stěžovatel rovněž požádal o přiznání odkladného účinku, neboť svá práva před soudem může uplatňovat jen tehdy, bude-li přítomen v České republice.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti označil procesní námítky za nepřípustné, neboť stěžovatel v žalobě nepoukazoval na žádná jeho pochybení týkající se porušení ustanovení správního řádu. Podobně je tomu tak i v případě námítky do překážky vycestování, neboť o té ani správní orgán, ani krajský soud nerozhodoval. Tvzení o spolupráci policie s zločineckými strukturami jsou nová; takové skutečnosti totiž stěžovatel ve správním řízení neuváděl.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj. tehdy, pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný praktický význam; negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Konečně pak rozhodovat o odkladném účinku až v samém v rozsudku o kasační stížnosti je nadbytečné, neboť jeho přiznání může přinést ochranu jen do rozhodnutí o stížnosti.

Nejvyšší správní soud dále přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není nedůvodná.

Stěžovatel namítl nezákonnost rozsudku krajského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky, tj. zda na jeho případ lze aplikovat ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Tomuto tvrzení přisvědčit nelze.

Podle dovolaného ustanovení § 12 zákona o azylu bude azyl udělen, zjistí-li se, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.

Především tu ani podle tvrzení stěžovatele nejde o „pronásledování“ ve smyslu zákona o azylu, tedy neoprávněný postih ze strany státní autority nebo těch osob, které takovou autoritu zosobňují. Tvrzené obavy z pomsty ze strany soukromých osob, třeba i odůvodněné, by se mohly stát důvodem pro udělení azylu pouze výjimečně, pokud by státní orgány země původu takové ohrožení podporovaly, organizovaly, záměrně trpěly apod. Avšak stěžovatel ve správním řízení uvedl, že se před pronásledováním ze strany vymahačů fiktivních dluhů vůbec nedovolával ochrany; prý nebylo u koho. Stěžovatel tedy vůbec nepožádal o pomoc ukrajinské orgány veřejné moci (policii, ombudsmana) a již z toho samého nelze uzavírat, že by mu nebyly způsobilé pomoc poskytnout.

Zajisté není vyloučeno, že vymahači dluhu mohou působit v rámci organizovaného zločinu a při vymáhání zaplacení dluhu užívat nelegální metody. Jejich jednání by však v takovém případě bylo trestné podle práva země původu. Lze připustit, že v různých zemích může existovat nižší účinnost takové ochrany. To ale nečiní z takového ohrožení azylově relevantní „pronásledování“ a důvod pro udělení azylu tím ještě dán není.

Nadto skutečnost, že se zločineckými strukturami, které ho pronásledovaly, spolupracovala i policie, stěžovatel ve správním řízení neuváděl. Tvrdil to až v řízení před krajským soudem, který postup správního orgánu posoudil jako správný. Krajský soud úvahu důvodně založil na tom, že žalovaný, který při vydání rozhodnutí vycházel z vlastních tvrzení žalobce, měl pro svoje rozhodnutí dostatečné podklady. Úsudku krajského soudu přitom není co vytknout, neboť správní orgán není povinen domýšlet azylově relevantní důvody, které žadatel o azyl nesdělil a neuplatnil, a poté o nich provádět rozsáhlé dokazování. V řízení o azyl je správní orgán povinen zjistit skutečný stav věci v rozsahu důvodů, které žadatel o azyl v průběhu řízení uvedl.

Stěžovatel tedy ve správním řízení neuvedl žádnou skutečnost svědčící o tom, že byl nebo mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Jak správní orgán, tak krajský soud tedy právní otázku posoudili správně.

Hovoří-li stěžovatel v kasační stížnosti o pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině, pak jde o tvrzení, které stěžovatel ve správním řízení ani v řízení před krajským soudem neuváděl. Z pohledu přezkumu kasačním soudem jde o nové skutkové tvrzení, které stěžovatel uplatnil až poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí. K takové skutečnosti Nejvyšší správní soud nepřihlíží (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Stěžovatel brojí i proti způsobu, s jakým se krajský soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážky vycestování. Tato námitka ale v kasační stížnosti nemá místa, neboť žalovaný, a logicky ani krajský soud, se správně překážkou vycestování vůbec nezabýval. Zde je namístě odkázat na již konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., není rozhodnutím o neudělení azylu ve smyslu § 28 tohoto zákona. Tím je pouze rozhodnutí, kterým Ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 téhož zákona (po věcném

posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl). V případě, kdy Ministerstvo vnitra rozhodne o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nečiní již výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Stěžovatel rovněž namítal vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu byl povinen zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Námitku nedostatečně provedení dokazování a nedostatečného odůvodnění rozhodnutí žalovaného však stěžovatel v žalobě neuplatnil. Z pohledu přezkumu kasačním soudem jde proto o nový právní důvod, který stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Takový důvod kasační stížnosti je nepřijatelný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal také stížní důvod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; krajský soud dle stěžovatele nesprávně usoudil, že správní řízení netrpělo procesní vadou, neboť nepřezkoumal rozhodnutí žalovaného z hlediska procesních žalobních námitek. Tak tomu ale není, neboť stěžovatel v žalobě žádné procesní námítky nevznesl. Krajský soud průběh správního řízení hodnotil pouze z pohledu námitek hmotněprávních, tj. pohledu úvahy o tom, zda stěžovatel ve správním řízení uvedl nějakou skutečnost svědčící o tom, že byl nebo mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud zhodnotil všechny přípustné stížní námítky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 22. února 2005

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu